

החלטת הפרקליט הצבאי הראשי להורות על ביטול כתב האישום

בפרשת "שדה תימן"

לאחר בחינה מחודשת של הראיות בבסיס כתב האישום בפרשת "שדה תימן", ובשל התפתחויות משמעותיות שאירעו מאז הגשתו, מצא הפרקליט הצבאי הראשי להורות היום (ה') על ביטול כתב האישום כנגד חמשת הנאשמים בתיק.

רקע

ביום 29 ביולי 2024 נפתחה חקירה גלויה בעניינם של מספר משרתי מילואים אשר נמנו עם "כוח 100", ושירתו במחנה "שדה תימן". חיילי המילואים נעצרו ונחקרו בגין חשד לביצוע עבירות חמורות כלפי עציר ביטחוני. המעצר ופתיחת החקירה הגלויה גררו שורה של מחאות, חלקן אלימות, לרבות פריצה לשני בסיסים צבאיים.

מספר ימים לאחר פתיחת החקירה הגלויה, פורסמו בתקשורת חומרים מתוך תיק החקירה – קטע מסרטון האבטחה אשר תיעד לכאורה את האירוע, וכן תוצאות בדיקות פוליגרף של חלק מהחשודים. פרסום החומרים מתוך תיק החקירה עורר סערה ציבורית וביקורת חריפה. בעקבות כך, הורתה הפצ"רית הקודמת על עריכת בדיקה מקדמית בראשות סגן הפצ"רית וצוות מסייע, שמטרתה הייתה לאתר את האחראים להדלפה. ביום 11 באוגוסט 2024 הופיעה הפצ"רית בפני ועדת חוץ וביטחון של הכנסת והתייחסה לחקירה, ובין היתר גם לפרסום החומרים.

ביום 17 באוקטובר 2024 הוגשו עתירות לבג"ץ נגד החלטת הפצ"רית להסתפק בבדיקה מקדימה כאמור. בעתירה, ביקשו העותרים לפתוח בחקירה פלילית ביחס להדלפה, ולכל הפחות להוציא את עריכת הבדיקה המקדמית מידי הפרקליטות הצבאית ומצ"ח.

במקביל, המשיך ההליך הפלילי להתנהל. במהלך חודשים דצמבר 2024 וינואר 2025, זומנו לשימועים, בפני הפצ"רית וצוות התביעה, חמישה משרתי המילואים, וזאת בטרם הגשת כתב אישום.

בין לבין, ביום 29 לינואר 2025, הופיע סגן הפצ"רית בפני ועדת חוקה, חוק ומשפט של הכנסת והתייחס לפעולות שבוצעו במסגרת הבדיקה לאיתור האחראי להדלפת החומרים.

ביום 19 בפברואר 2025, החליטה הפצ"רית על הגשת כתב אישום בעבירות אלימות כנגד החמישה. בחודש ספטמבר 2025 הוצגו ממצאי צוות הבדיקה לבג"ץ ונטען בהם כי לא ניתן להתחקות אחר הגורם האחראי להדלפה.

ביום 29 באוקטובר 2025, לנוכח מידע חדש שהתקבל בנושא, נפתחה חקירה של משטרת ישראל ביחס להדלפה האמורה והמידע שנמסר אודותיה במסגרות שונות, לרבות לכנסת ולבית המשפט העליון. במסגרת החקירה המתנהלת – מיוחסים לקצינים בפרקליטות הצבאית, ובפרט לפצ"רית, חשדות לביצוע עבירות הנוגעות לעצם ההדלפה, לשיבוש הבדיקה ולמסירת מידע במסגרת ההליכים השונים הנוגעים לה.

כיומיים לאחר מכן, ביקשה הפצ"רית לסיים את תפקידה, תוך שהיא מפרטת במכתב התפטרותה כי היא זו שהורתה על הדלפת החומרים לגוף תקשורת, במהלך החקירה. בהמשך לכך הושעו מתפקידם הפצ"רית, סגנה ומספר קצינים נוספים בפרקליטות הצבאית.

בד בבד, במהלך חודש אוקטובר 2025, במסגרת עסקת שחרור החטופים, שוחרר העציר הביטחוני ושב לרצועת עזה.

ביום 13 בנובמבר 2025, טענו באי כח הנאשמים במסגרת דיון תזכורת בבית הדין הצבאי כי יש להורות על ביטול כתב האישום וחזרה מהאישומים. בית הדין הצבאי אף התייחס לכך בהחלטתו, וציין כי – "במהלך הישיבה, העלו הסנגורים טענות כבדות משקל, אשר רצוי שתישקלנה על ידי הפרקליט הצבאי הראשי הנכנס".

עם כניסתו של הפרקליט הצבאי הראשי לתפקיד, התקיימו מספר דיונים בראשותו, בהם הציג צוות התביעה בראשות התובע הצבאי הראשי החדש את התיק, לרבות ההתפתחויות השונות שחלו בהליך מאז הגשת כתב האישום. בהמשך, ביקשו באי כח הנאשמים להיפגש עם הפצ"ר ולהציג בפניו את טיעוניהם לביטול כתב האישום, בין היתר על רקע ההתפתחויות כאמור. הפצ"ר הסכים לכך, ונפגש עם באי הכח במהלך חודשים ינואר ופברואר 2026.

לאחר הפגישות האמורות, התקיימו מספר דיונים, בהם נדרשו הפצ"ר וצוות התביעה לכלל הראיות והנסיבות, ובין היתר, לתשתית הראייתית בנקודת הזמן הנוכחית ולאפשרות לבסס את הרשעתם של

הנאשמים על בסיס תשתית זו; לטענות משפטיות שונות הנוגעות גם להצדקת המשך ניהול ההליך; וכן לקשיים בניהול התיק שעשויים להתעורר במעלה הדרך.

ההחלטה על ביטול כתב האישום

לאחר ששקל את כלל השיקולים הנוגעים לעניין, ובכלל זה את הטענות שהועלו בפניו, את חומר הראיות הקיים בעת הנוכחית, ההיבטים הדיוניים וסיכויי ההרשעה, החליט הפצ"ר להורות על ביטול כתב האישום שהוגש בעניינם של חמשת הנאשמים בפרשת "שדה תימן". מפאת חשיבות העניין, והאינטרס הציבורי בשקיפות מלאה בקבלת החלטות בעניין זה, להלן יוצגו בתמצית הנימוקים שביסוד ההחלטה.

א. תשתית ראייתית

ההחלטה להגיש כתב אישום נשענה על מספר עוגנים ראייתיים – עדותו של העציר הביטחוני, סרטון האבטחה המתעד באופן רצוף את אזור הכליאה בעת המעשה ולאחריו, ומסמכים רפואיים בדבר מצבו של העציר לאחר האירוע. מחד, חומר הראיות בתיק הציג תמונה חמורה ומטרידה באשר למעשי הנאשמים. מאידך, במישור הראייתי, התמונה הראייתית הייתה לכתחילה מורכבת. סרטון האבטחה אינו מציג תמונה חד משמעית של האישומים המיוחסים לנאשמים. רובן המוחלט של פעולות הנאשמים מוסתרות על ידי מגנים. הסרטון לבדו, ודאי בצירוף טענות ההגנה, אינו מציג באופן ברור ובלתי ניתן לסתירה מעשי אלימות חמורים ברף הנדרש להרשעה בפלילים, וזאת במובחן מהפעלת כח כנגד התנגדות במהלך חיפוש. אמנם, האישומים הנטענים עשויים היו לקבל חיזוק מעדות העציר, בצירוף המסמכים הרפואיים. אך גם עדות העציר לא היתה חפה מקשיים כיון שחלו שינויים בגרסאותיו לגורמים השונים באשר לנסיבות פציעתו. אולם בחודש אוקטובר 2025 שוחרר העציר הביטחוני לרצועת עזה במסגרת המתווה לשחרורם של החטופים. נסיבה חדשה זו, משנה באופן מהותי את התשתית הראייתית ומקשה על הוכחת חלקים משמעותיים מכתב האישום.

בנסיבותיו הראייתיות המורכבות של התיק, ובהיעדר וודאות בדבר היכולת להעיד את העציר הביטחוני ולחקור אותו בחקירה נגדית קיימת גם פגיעה באפשרותם של הנאשמים להליך הוגן. זאת משום שטענות ההגנה ביחס לעדותו, שעלו מפי באי כח הנאשמים, עלולות שלא להתברר כראוי. בנסיבות אלו, סברו הפצ"ר וצוות התביעה כי קיים קושי משמעותי לבסס את האישומים בתיק ברף הפלילי הנדרש, על בסיס התשתית הראייתית הקיימת. נוסף לכך, צירוף מספר נסיבות שתפורטנה להלן, מצדיקות את ביטולו של כתב האישום.

ב. טענות הגנה מן הצדק

נוסף לאמור עד כה בעניין התשתית הראייתית, נמצא כי בענייננו מתקיים צבר נסיבות חריג וייחודי, אשר מבסס באופן מובהק טענות מסוג "הגנה מן הצדק". תכליתה של הגנה זו למנוע מצב בו הגשת כתב אישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית, והיא מצדיקה לעתים על פי הדין ביטולו של כתב אישום.

בית המשפט העליון קבע זה מכבר כי התנהלות מצד הרשות הגורמת לפגיעה בתחושת הצדק או ההוגנות המשפטית עשויה להצדיק את ביטולו של כתב אישום. זאת, בין אם נעשתה בכוונה, בין אם ברשלנות, בין אם ממניעים זדוניים, ואף אם נעשתה ממניעים תמימים.

בחודש מאי 2025 שודרה בתוכנית התחקירים "זמן אמת" כתבה העוסקת בפרשה. במסגרת התוכנית, התראיין חוקר בכיר הנמנה על צוות החקירה, והתייחס במהלכה, באופן ישיר, מפורט ומפורש, לראיות שנאספו במסגרת החקירה. פרסומן של הראיות באופן פומבי ומפורש, כשההליך בעניינם של הנאשמים עודנו תלוי ועומד, פוגע באופן מהותי בזכות הנאשמים להליך הוגן.

שנית, וכפי שהוזכר גם לעיל, באוקטובר 2025 נפתחה חקירה פלילית במשטרת ישראל ביחס להדלפת חומרי החקירה לתקשורת, ביחס לשיבוש הבדיקה לשם בחינת מקור ההדלפה, וכן ביחס למסירת מידע במסגרת ההליכים השונים הנוגעים לה, ובכלל זה ההליך המשפטי בבג"ץ 3545-25. מעשים אלו התנהלו במקביל לעריכת השימועים לנאשמים ולהחלטה על הגשת כתב האישום.

נסיבות יוצאות דופן אלה, אשר גם בית המשפט העליון עמד על חריגותן והיותן חסרות תקדים (ראו דברי כבוד המשנה לנשיא סולברג בבג"ץ 74997-08-25, ודברי כבוד השופטת וילנר בבג"ץ 3545-25); מהוות חריגה משמעותית מאמות המידה המצופות מרשויות אכיפת החוק בצה"ל, ובוודאי מהעומדים בראשן.

מבלי להתייחס לכלל היבטי המעשים האמורים, ובהסתכלות ממוקדת על ניהול ההליך הפלילי בעניינם של חמשת הנאשמים בפרשה – אירועים אלו פגעו באופן ניכר בזכותם להליך הוגן ובתחושת הצדק וההוגנות הנדרשים לעמוד ביסודו של כל הליך פלילי, באופן היורד לשורשו של הליך זה ומצדיק מתן משקל משמעותי לטענות מסוג "הגנה מן הצדק".

ג. מישור ניהול התיק

בנוסף, חקירת ההדלפה והאירועים הנוגעים לה עלולה להוביל להימשכות ההליכים גם בהליך זה, באופן שיפגע עוד בזכותם של הנאשמים להליך הוגן.

הגם שמדובר בחקירה נפרדת המתנהלת במערכת האכיפה האזרחית, תוצרי החקירה המשטרית צפויים להוות חומרי חקירה רלוונטיים בתיק דנן, ויכולים לבסס טענות משפטיות ועובדתיות גם לטובתם של הנאשמים.

הדברים עלו במפורש גם בהחלטת בית הדין הצבאי מהימים האחרונים. במסגרת בקשתם לקבלת חומרי חקירה, ביקשו הנאשמים לעיין במסמכים של צוות הבדיקה בראשות סגן הפצ"רית הקודם. בקשה זו הוגשה לפני תחילת החקירה בעניינה של הפצ"רית. כאשר נדרש בית הדין הצבאי לבקשה זו, בהחלטתה מיום 26 בפברואר 2026, קבעה נשיאת בית הדין הצבאי המחוזי כי:

"אכן, על פני הדברים, ממצאי חקירת ההדלפה נוגעים בליבת הטיעון [של הגנה מן הצדק], ועשויים להיות רלוונטיים ולסייע בידי ההגנה בביסוס טענת הגנה מן הצדק. בשלב זה החקירה טרם הושלמה והתביעה הצבאית, מטבע הדברים, ממודרת ממנה. בהתאם, ולפי שעה, לא ניתן לקיים דיון ענייני בבקשה".

החלטה זו בוודאי נכונה גם לחומרי החקירה המשטרית בעניין הפצ"רית ואנשי הפרקליטות הצבאית.

כבר נקבע בפסיקה כי הימשכות הליכים צפויה, בהינתן הפגיעה הראייתית שעשויה להתעורר והפגיעה בטענות משפטיות הנגזרות מכך, צריכה גם היא להישקל ביחס לשאלת הגשת כתב האישום, קל וחומר בהחלטה על המשך ניהולו של הליך משפטי. לכן, גם שיקול פרוצדורלי זה, מוסיף על המורכבויות הקיימות בהמשך ניהול ההליך.

סיכומם של דברים

לנוכח ההתפתחויות הראייתיות מאז הגשת כתב האישום והנסיבות החריגות כפי שפורטו לעיל, ראוי כי הרשות תבחן מחדש את עמדתה כמתחייב ממנה, בראי האינטרס הציבורי במובנו הרחב והזכות להליך הוגן של כל אדם העומד בפני אישומים פליליים.

לאחר בחינת כלל השיקולים, הראיות והנסיבות החדשות, ובכלל זה – התשתית הראייתית הקיימת ושחרורו של העציר הביטחוני לעזה; הנסיבות הנוגעות להתנהלות רשויות האכיפה לאורך ההליך; פרסום ראיות במסגרת ראיון תקשורתי; והקושי הפרוצדורלי להתקדם בהליך כפי שנוצר בנסיבות העניין – מצא הפצ"ר להורות על ביטולו של כתב האישום.

ולאחר דברים אלו:

תפקידה של הפרקליטות הצבאית הוא לאפשר לצה"ל לעמוד במשימותיו, ולצד זאת לאכוף את הדין כלפי אלו אשר פועלים בניגוד לחוק.

כלל אנשי מערכת אכיפת החוק בצה"ל, בפרקליטות הצבאית ובמשטרה הצבאית החוקרת, עשו וימשיכו לעשות כל שביכולתם על מנת לעמוד במשימה זו. כמו בשגרה, כך גם בחירום ובימיה המורכבים של המלחמה. הם עושים זאת מתוך שליחות, מסירות ומקצועיות.

חוסנו של צה"ל מבוסס בין היתר על מחויבותו לפעול על פי הדין, ולטפל באירועים החורגים מערכי צה"ל גם בכלים פליליים מקום שיש לכך הצדקה.

הפרקליטות הצבאית, בהובלת הפרקליט הצבאי הראשי, תמשיך לעשות את עבודתה נאמנה, למען צה"ל ומדינת ישראל, וכל זאת ללא מורא מביקורת לא עניינית ומתקיפות כנגד משרתי ציבור, ומתוך תחושת אחריות למשימה עליה הופקדה, ביושרה, בענייניות ובמקצועיות.